



Векс № 4819
Від 28.10.2022р.

**Голові
Національного банку України
А.Г. Пишному**

Шановний Андрію Григоровичу!

Нотаріальна палата України (далі – НПУ), як організація, що здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату та уповноважена представляти інтереси нотаріусів у державних та інших установах, у зв'язку з наявною інформацією щодо порушення державних гарантій нотаріальної діяльності, створення умов погіршення доступу фізичних та юридичних осіб до вчинюваних нотаріальних дій, звертається до Вас з приводу практики встановлення банками незаконних вимог щодо так званої «акредитації» нотаріусів для можливості вчиняти нотаріальні дії за правочинами, які вчиняє відповідний банк. Така негативна практика застосовується багатьма українським, в тому числі й державними банками.

Зокрема у розпорядженні НПУ є лист АТ «Ощадбанк» (далі – Банк) від 19.10.2022 року (додаток 1) у якому зазначено, що більшість ризиків, які пов'язані з відсутністю перевірки нотаріусів можуть суттєво нашкодити у якісному наданні банківських послуг. Відповідно до внутрішньої політики Банку, проведення перевірки («акредитації») нотаріусів спрямоване на підвищення рівня нотаріальних послуг з метою захисту інтересів Банку та його клієнтів від наслідків незаконних дій або недбалості приватних нотаріусів. Такі дії Банку в першу чергу спрямовані на перевірку кваліфікації нотаріусів та їх ділової репутації, адже протягом останніх років збільшилась кількість шахрайських нотаріальних дій в різних регіонах України.

НПУ вважає, що наведені твердження суперечать положенням чинного законодавства, є свідченням втручання у нотаріальну діяльність і безпосередньо завдають шкоду діловій репутації нотаріальної спільноти, адже є такими, що не відповідають дійсності в частині безпідставного звинувачення нотаріату у шахрайських діях.

Відповідно до статті 24 Закону України «Про нотаріат», реєстрація приватної нотаріальної діяльності провадиться відповідними територіальними органами Міністерства юстиції України на підставі заяви особи, яка має свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю, та акта про сертифікацію відповідності робочого місця (контори) приватного нотаріуса

встановленим цим Законом умовам.

Для загальнодержавного обліку нотаріусів відповідно до Порядку ведення Єдиного реєстру нотаріусів, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України 13.10.2010 № 2501/5, в Україні створено та ведеться Єдиний реєстр нотаріусів, в якому містяться усі необхідні відомості про державні нотаріальні контори, державні нотаріальні архіви та нотаріусів України, держателем якого є Міністерство юстиції України, яке також здійснює контроль за дотриманням нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій.

Таким чином, порядок допуску осіб до здійснення нотаріальної діяльності визначається виключно Законом України «Про нотаріат» та підзаконними актами, виданими на його виконання. Встановлення додаткових процедур «допуску» нотаріуса до наданих йому державою повноважень є таким, що грубо порушує чинне законодавство.

Єдиними документами, які посвідчують право особи на здійснення нотаріальної діяльності, є Свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю, Реєстраційне посвідчення (для приватних нотаріусів) чи наказ управління Міністерства юстиції України (для державних нотаріусів).

Факт отримання особою вказаних документів свідчить про наявну компетенцію, що визначається Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату.

Перевірка відомостей про нотаріуса може бути проведена за допомогою Єдиного реєстру нотаріусів.

Держава встановлює гарантії нотаріальної діяльності, які закріплені статтею 8¹ Закону України «Про нотаріат», відповідно до якої забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законодавством України будь-яке втручання в діяльність нотаріуса, зокрема з метою перешкоджання виконанню ним своїх обов'язків або спонукання до вчинення ним неправомірних дій.

Хочемо наголосити, що нотаріус вчиняє нотаріальні дії як особа, уповноважена державою, а не надає нотаріальні послуги, тому жодна змагальність або «конкурсні умови» у сфері нотаріату є недопустимими.

Крім того, практика створення переліку так званих «акредитованих» нотаріусів грубо порушує права фізичних та юридичних осіб на вільний вибір нотаріуса. Це, в свою чергу, підриває довіру громадян до банківської системи та негативно впливає на репутацію органів нотаріату. Водночас репутація та довіра громадян є важливим елементом роботи як нотаріату, так і банківської системи, особливо в умовах нестабільної економіки.

Міністерство юстиції України як орган уповноважений на здійснення регулятивної та контролюючої функцій у сфері нотаріату листом № 31-32/999 № 355/2 від 16.11.2007 року надало роз'яснення, що дії банківських установ, направлені на «акредитацію» нотаріусів, є грубим порушенням законодавчих та нормативних актів, які регулюють нотаріальну діяльність, та посяганням на основу нотаріальної діяльності – професійну незалежність та неупередженість.

У зв'язку з вищевикладеним, з метою захисту професійної незалежності нотаріусів забезпечення дотримання прав фізичних та юридичних осіб, усунення порушень вимог чинного законодавства, Нотаріальна палата України звертається до Національного банку України як до державної

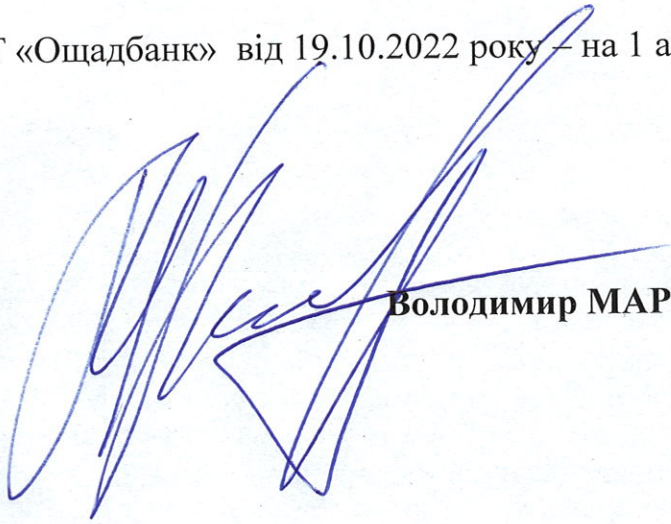
інституції, яка здійснює банківський нагляд та покликана підвищувати довіру суспільства до банківської системи в цілому, з проханням:

- вжити необхідних заходів для припинення практики застосування незаконних вимог АТ «Ощадбанк» щодо так званої «акредитації» нотаріусів як обов'язкової умови для можливості вчинення ними нотаріальних дій з правочинами АТ «Ощадбанк»;

- інформувати усі інші банківські установи України про незаконність встановлення вимог щодо так званої «акредитації» нотаріусів.

Додаток: лист АТ «Ощадбанк» від 19.10.2022 року – на 1 арк.

З повагою
Президент НПУ

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned over the typed name of the signatory.

Володимир МАРЧЕНКО

